

Forfatter: Birkeland, Michael

Titel: BREV TIL: Birkeland, Gunnar Jakobsen FRA: Birkeland, Michael (1864-06-08)

Citation: Birkeland, Michael: "BREV TIL: Birkeland, Gunnar Jakobsen FRA: Birkeland, Michael (1864-06-08)", i *Breve fra Rigsarkivar Birkeland (1848-1879)*, Steenske Forlag, s. 100. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002069799-000-shoot-L0020697990000040.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Rigsarkivar Birkeland (1848-1879)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

TIL HANS FAR.

Christiania, 8 Juni 1864.

— — —

Det Thema, Du har bragt paa Bane i Dit meget kjærkomne Brev, er stort og vidtløftigt. Jeg veed ingen bedre Maade at besvare det paa, end at sende Dig nogle Bøger derom, som jeg har bedet Boghandler Dybwad pakke ind og sende afsted. Du vil blandt dem finde Fremstilling af Krigens Aarsager af en Nordmand (Fuldmægtig Segelke i Kirkedep't), af en Danske, af en Englænder (formodentlig, gjætter man, af Lord Robert Cecil) og af en Franskmand Beauvois; der burde maaskee ogsaa have været et tydsk Skrift, men jeg veed ikke noget saadant at sende i Farten; ogsaa vil Du finde særskilt Aftryk af nogle Artikler af mig i Morgenbl. om Skandinavismen og en liden Piece om samme Emne af min Svoger O. A. Bachke, der nu er Assessor i Overretten og Medlem af Skattecommissionen; nogle Artikler om Krigens Aarsager, som jeg skrev i Januar i Aftenposten, har jeg ikke noget Exemplar af; men en af Artiklerne („Hvad ville Tydskerne egentlig ligeoverfor Danmark?“) har staaet aftrykt i Stavanger-Avisen. Jeg kan ikke Andet end henvise til disse Skrifter; men jeg skal dog yttre nogle Ord om min Opfattelse.

Holsten hører til det tydske Forbund paa samme Tid som det lyder Danmarks Konge; derom er ingen Strid. Danskerne ere villige til at tilstaae Holsten for sig hvilkensomhelst Forfatning, som Tydskerne maatte forlange; men Tydskerne ville ikke vide af, at Holsten saaledes udsondres fra Danmark; de ville tvertimod, at det skal være sammen med Danmark, men saaledes, at det tydske Mindretal overstemmer det danske Flertal, og det kan dog Danskerne umulig gaae ind paa. Saalænge den uindskrænkede Kongemagt gjaldt, kunde det gaae; men da Landet fik en fri Forfatning, brast det; hvorledes skulde vel Tydskere og Danske kunne sidde sammen i eet Storthing? Tænk Dig, hvordan det vilde gaae hos os! Der er ingen anden Løsning paa s. 101den Strid, end at Holsten, dersom det skal blive sammen med Danmark, maa stilles i Personal-Union; men det ville Tydskerne ikke gaae ind paa, medmindre Slesvig følger med.

Her er Knuden. Slesvig er et dansk Land paa samme Maade som Finmarken er et norsk Land, skjønt der i Slesvig er Mange, som tale Tydsk, og i Finmarken de Fleste tale Finsk. Slesvig har fra de ældste Tider været et dansk Land; det har aldrig, saaledes som Holsten, hørt til Tydskland. Den sydligste Del af Slesvig, søndenfor Dannevirke eller Slien omtrent, er vistnok befolket fra Holsten, altsaa af Tydskere; men der har ikke været Tvivl om, at det alligevel hørte til Danmark. I en senere Tid ere flere og flere Tydskere indvandrede, og tydsk Sprog har, tildels ved haard Undertrykkelse af Danskheden, vundet stort Indpas i den mellemste Del af Slesvig. Alt dette forandrer ikke Danmarks Ret, ligesaa lidt som den Omstændighed, at Slesvig og Holsten i lange Tider har staaet i det samme administrative Fællesskab som Jæderen og Dalerne endnu staae i til hinanden. Indvandrede Folk faae finde sig i roligen at underkaste sig det Lands Love og Regjering, som de indvandre i, om de end blive mange og mægtige og efter sin Nationalitet føle sig hendragne til et mægtigt Naborige.

Spørgsmaalet er altsaa dette: Skal Slesvig følge Holsten, som sent eller tidlig gaaer til Tydskland, eller skal det gaae til Danmark, som det rettelig tilhører? Dette Spørgsmaal troer jeg, Du vil finde fuldstændig oplyst i de Skrifter, jeg sender Dig.

Det undrer mig ikke, at Du tænker Dig Slesvig forfærdelig undertrykt af Danskerne. Embedsmændene ere jo fordrevne! Men lagde Du ikke Mærke til, at endog Læger, ja endog Sygehus-Læger bleve fordrevne? Kan Du tænke Dig nogen Undertrykkelse, som Læger, især Sygehus-Læger, kunne forøve? Har Du ikke læst paa den anden Side, at mange Menigheder og Communer, selv under det nuværende Herredømme, have dristet sig til at begjære at beholde sine Embedsmænd? Har Du ikke læst, hvorledes Tydskere, s. 102 og det tildels fra Holsten indstrømmende Tydskere, i Ly af de tydske Tropper overdøvede de Danske og Dansksindede? Har Du ikke læst, hvorledes Tydskerne behandlede f. Ex. Blauenfeldt, der nu skal være frigiven, og kan det da undre Dig, at de Danske ikke turde kny? Du vil maaskee svare, at de skikkelige Folk maa være Flerheden af Tydskerne ligesaavel som af Danskerne. Ganske sandt. Men skikkelige Tydskere troe ganske vist ikke paa Historierne om dansk Undertrykkelse. De gaae visselig kun ud fra den ganske urigtige Overbevisning, at kun Tydskere eller Folk, som have studeret i Kiel, kunne ansættes i Slesvig, og derfor forjage de friskvæk de af den danske Regjering indsatte danske Embedsmænd. Har Du nogensinde læst noget Vidnesbyrd om den danske Undertrykkelse? Det kunde dog ikke være saa vanskeligt at paavise noget Exempel derpaa, især naar den var saa stor, som det paastaaes.

Du taler om „Sprogrescriptet“. Det indeholder, at Slesvig skal være delt i tre Dele: 1) den nordlige, hvor Skole-, Kirke- og Retssproget skal være dansk, fordi Befolkningen er dansk; 2) den mellemste, hvor Folkesproget er dansk og tydsk om hinanden, og hvor derfor Gudstjenesten skal være afvexlende tydsk og dansk, hvor Enhver for Domstolene og Øvrigheden kan bruge hvad han vil, enten Tydsk eller Dansk; i Almueskolerne, hvor der kun kan bruges eet Sprog, er Dansk indført, men der gives rigelig Undervisning i Tydsk; 3) den sydlige Del, hvor Skole-, Kirke- og Retssproget, ligesom Folkesproget, er tydsk. Tydskernes Klagemaal, forsaavidt som de have Spor af Grund, gjælde de under No. 2 anførte saakaldte blandede Districter. De paastaae, at der til disse blandede Districter er henført Sogne, hvor Folkesproget er ublandet tydsk; Danskerne paastaae — og jeg troer, at de maaskee have større Ret —, at der er gjort dem Uret, idet

flere danske Districter ere betragtede som blandede. Dernæst gaae Tydskerne i Almindelighed ud fra den Fordring, at det skal tillades dem fremdeles, som tidligere, lidt efter lidt at fortydske Befolkningen i disse mellemste Di-s. 103stricter. Man maa lægge Mærke til, at i mange Dele af Slesvig, som nu see temmelig tydske ud, var Folkesproget tildels endog lige ind i dette Aarhundrede dansk; men det er en gjennem lange Tider fortsat Undertrykkelse af tydske Embedsmænd under de uindskrænkede Oldenburgere, som har tvunget Indvaanerne til tildels at lære Tydsk. Man tænke sig vel om: Er det rimeligt, at et lidet Folk som Danskerne skulde vove at undertrykke Tydskere, som understøttes af to Stormagter? Og troer Du, det kan være Smaating, det gjælder om, naar et Folk, der styrer sig selv, to Gange i Løbet af 16 Aar, føler sig nødsaget til at underkaste sig Krigens Byrder og Rædsler? Den forrige Krig kostede 40 Millioner Rdlr. foruden Menneskeliv.

Naar Du læser Bøgerne, saa beder jeg Dig, at Du stadig vil have for Øie: hvorledes det vil gaae Nordmændene, naar Russernes Keiser, som Storfyrste over Finland, kræver os til Regnskab for, hvorledes vi have handlet med Finnerne? Troer Du, at vi have ydet Finnerne, der bestandig have boet i Landet, saa stor Ret som Danskerne de indvandrede Tydskere? Dine Børnebørn ville sande, som Danskerne nu, at det nytter lidet at have Ret, naar den Vældige oplader sin Røst. — —

Du mener visselig, at det i Længden ikke kan baade Danskerne at have Noget med disse tydske Landsdele at bestille. Jeg er deri enig, forsaavidt som jeg helst saa, at Holsten og Lauenburg ganske fraskiltes, og Intet har imod, at den virkelig og udelukkende tydske Del af Slesvig — den der ligger søndenfor Slien — afstodes til Tydskland, skjønt det ingen som helst Ret har til den. En stor Del af det danske Folk ønsker det Samme, i det maaskee bedragerske Haab derved engang at kunne faae Ro. Men hvad skal man sige om Storthinget, som vilde, at Norge og Sverige skulde føre Krig for Danmarks Integritet, naar kun en eller to Stormagter var med? Saa vare ialfald Ordene, maaskee ikke Mening. Jeg og Mange med mig ønskede at man, uden at bryde sig om Stormagterne, skulde hjælpe s. 104Danskerne til at forsvare hvad der virkelig var dansk, for at redde et Broderfolk, hvis Hjælp man ialfald vil skjønne paa, naar vi føre den samme Kamp for vor Bestaaen. Dette faaer være nok.

Jeg reiser Lørdag Morgen Kl. 6 til Kjøbenhavn og bliver der et Par Maaneders Tid, for at studere historiske Sager og pleie min Sundhed, som trænger høilig dertil. —

Jeg boer nu i Oslo og har endelig faaet en ordentlig Bekvemmelighed, paa 4 Værelser, et bittelille Pige-kammer og Kjøkken, for den billige Pris 140 Spd. aarlig. Min Gage er 554 Spd. som Bureauchef og 300 Spd. som Bestyrer af Kildeskriiftfondet.

— — —

Din hengivne Søn

M. Birkeland.